

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, менеджменту та
комерційної діяльності
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ
Викладачі	Рябоволик Тетяна Федорівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»
Контактний телефон	050 087 19 13
E-mail	ryabovolik@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Навчальна дисципліна спеціальної (фахової) підготовки Форма контролю: екзамен Загальна кількість кредитів – 6, годин – 180, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 28 годин, самостійна робота – 116 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	потребує знань та вмінь, отриманих після опанування курсів: «Основи економічної теорії», «Основи підприємництва», «Інфраструктура підприємницької діяльності».

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи менеджменту» є формування у майбутніх фахівців у сфері економіки сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, а також розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завданнями вивчення дисципліни є теоретична підготовка здобувачів з питань: сутності основних понять і категорій менеджменту та управління; принципів та функцій менеджменту; системи методів управління; змісту процесів та технології управління; основ планування, здійснення мотивування та контролювання; організації взаємодії та повноважень; прийняття рішень у менеджменті; інформаційного забезпечення процесу управління; керівництва та лідерства, стилів управління; системи управління конфліктами; етики і відповідальності у менеджменті; ефективності управління.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральну компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій

менеджменту.

СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 16. Здатність до формування та впровадження системи антикризового управління, вимірювання ризику здійснення підприємницької діяльності в умовах невизначеності оточуючого середовища.

СК 17. Здатність вирішення управлінських завдань у виробничій та операційній діяльності, уміння формувати логістичну та маркетингову політику організації.

СК 18. Здатність прогнозувати діяльність організації, досліджувати динаміку бізнес-процесів, стратегічно мислити, формувати альтернативні стратегії функціонування організації із урахуванням інноваційного вектору розвитку, тенденцій цифровізації для забезпечення стійкості та сталості діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Центральноукраїнський національний технічний університет – це заклад вищої освіти, який чітко дотримується усіх вимог законодавства, стандартів і правил та очікує від своїх здобувачів відповідної поваги і дотримання правових норм. Університет гарантує забезпечення рівних прав усім здобувачам незалежно від їхнього соціального статусу, статі, віку, національності, релігійних та інших уподобань і сподівається, що взаємовідносини між самими здобувачами, здобувачами і викладачами, а також здобувачами та іншими членами суспільства базуватимуться на взаємоповазі та загально визнаних принципах культури, моралі і етики. Здобувачі старанно і чесно навчаються з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію освітнього процесу ЦНТУ» <https://cutt.ly/uVQa5xe>; «Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО» <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; «Положення про дотримання академічної

доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти ЦНТУ» <https://cutt.ly/0VWs29D>;
«Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ» <https://cutt.ly/IVWfAfs>.

4. Програма навчальної дисципліни «Основи менеджменту»

Теми	Кількість годин відведених на:			Завдання
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу	
1	2	3	4	5
Тема 1. Розвиток науки «менеджмент» та її сутність 1.1. Виникнення науки менеджменту та напрями еволюції управлінської думки. 1.2. Ранні теорії менеджменту. 1.3. Інтегровані підходи до управління. 1.4. Сучасні напрями розвитку науки управління. 1.5. Сутність менеджменту, його зміст і методи дослідження. 1.6. Методи дослідження в менеджменті і методи менеджменту 1.7. Закони, закономірності, і принципи менеджменту 1.8. Функції менеджменту, їх склад і призначення	2	2	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Пройти тест в Moodle
Тема 2. Організація як об'єкт управління, мета її діяльності та складові успіху 2.1. Організації як об'єкти управління 2.2. Життєвий цикл організації 2.3. Мікросередовище менеджменту (внутрішні змінні організації) 2.4. Зовнішнє середовище менеджменту (умови господарювання) 2.5. Менеджери в організації.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Пройти тест в Moodle
Тема 3. Основи теорії прийняття управлінських рішень 3.1. Суть, та характерні особливості прийняття управлінських рішень. Програмовані і не програмовані управлінські рішення. 3.2. Процес розробки і прийняття управлінських рішень. Класифікація рішень. 3.3. Методи творчого пошуку альтернатив.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Обрати реферативну роботу 4. Пройти тест в Moodle
Тема 4. Методи обґрунтування управлінських рішень 4.1. Розробка та ухвалення управлінських рішень в ситуаціях визначеності, ризику та невизначеності. 4.2. Методи і інструменти обґрунтування управлінських рішень 4.3. Обґрунтування управлінських рішень на основі моделювання.	4	4	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Розв'язування комплексних задач. 6. Пройти тест в Moodle
Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту 5.1. Сутність планування як функції управління. 5.2. Форми і принципи планування. 5.3. Методи планових розрахунків. 5.4. Стратегічне планування в організації. 5.5. Форми і зміст оперативного (поточного) планування.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Обрати реферативну роботу 4. Пройти тест в Moodle

1	2	3	4	5
Тема 6. Організація як загальна функція менеджменту 6.1. Сутність функції організації. 6.2. Основи теорії організації. 6.3. Основи організаційного проектування. 6.4. Типи організаційних структур управління. 6.5. Управління організаційними змінами.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Пройти тест в Moodle
Тема 7. Мотивація як загальна функція менеджменту 7.1. Поняття і сутність мотивації. 7.2. Теорії змісту мотивації. 7.3. Теорії процесу мотивації. 7.4. Проблеми мотивації в сучасній практиці управління.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Пройти тест в Moodle
Тема 8. Контроль як загальна функція менеджменту 8.1. Поняття та сутнісні характеристики контролю як функції управління. 8.2. Види та типи контролю. 8.3. Процес, система і ефективність управлінського контролю 8.4. Інструменти управлінського контролю а) контроль поведінки робітників в організації. б) операційний контроль в) фінансовий контроль	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Пройти тест в Moodle
Тема 9. Лідерство в управлінні та теорії лідерства. 9.1. Поняття та природа лідерства. 9.2. Форми влади. 9.3. Сучасні концепції лідерства. 9.4. Теорії особистих якостей лідера. 9.5. Теорії поведінки лідера. 9.6. Теорії ситуаційного лідерства.	4	4	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 4. Обрати реферативну роботу 5. Пройти тест в Moodle
Тема 10. Комунікації в управлінні 10.1. Поняття і процес комунікації в управлінні. 10.2. Між особові та організаційні комунікації. 10.3. Перешкоди на шляху ефективної комунікації і їх подолання.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Обрати реферативну роботу 4. Пройти тест в Moodle
Тема 11. Ефективність управління 11.1. Зміст категорії «ефективність управління». 11.2. Концепції визначення організаційної ефективності та ефективності управління. 11.3. Підходи до оцінки організаційної ефективності та ефективності управління. 11.4. Напрямки підвищення ефективності управління.	2	2	7	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Обрати реферативну роботу 4. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 5. Пройти тест в Moodle
Тема 12. Функціональні (спеціальні) види менеджменту 12.1. Інноваційний менеджмент 12.2. Фінансовий менеджмент 12.3. Інвестиційний менеджмент 12.4. Виробничий менеджмент та менеджмент якості 12.5. Менеджмент персоналу 12.6. Маркетинг-менеджмент	6	6	24	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал лекції 2. Переглянути презентацію до теми 3. Обрати реферативну роботу 4. Виконати комплексне практичне завдання в Moodle 5. Пройти тест в Moodle
Всього за семестр	32	32	116	180

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: поточне оцінювання здійснюється у формі тестування в Moodle, презентації індивідуальних і командних проєктів, усного опитування та перевірки результатів виконання індивідуальних розрахункових завдань.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Критерії оцінювання доводяться до здобувачів на початку вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) отримує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв літературу, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82-89 балів, B) – отримує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку «добре» (74-81 бал, C) отримує здобувач, який:

- в загальному обсязі роботи виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – отримує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – отримує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів, екзамену. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок.

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основна

1. Білорус Т.В. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. 185 с.

2. Довгань Л.Є., Ведута Л.Л., Шкробот М.В. Сучасні концепції управління організаціями. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 278 с.
3. Основи менеджменту: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: Т.В. Лазоренко, С.О. Пермінова.– Електронні текстові дані (1 файл: 560 КБ). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021.166 с.
4. Петруня Ю.Є., Петруня В.Ю. Менеджмент. Практикум: навч. посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 104 с.
5. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А., Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.
6. Gilbreth L.M. (2020). The Psychology of Management : New special edition. 2020. 233 p.
7. Robbins, Stephen P. (2013). Fundamentals of management: essential concepts and applications / Stephen P. Robbins, David A. DeCenzo, Mary Coulter. — 8th ed. URL: <http://www.mim.ac.mw/books/Fundamentals%20of%20Management.pdf>
8. Ullas Chandra Das, Ajit Kumar Mishra (2019). Management Concepts and Practices. Utkal University. URL: <https://ddceutkal.ac.in/Syllabus/Management-Concepts-Practices.pdf>

Додаткова

1. Менеджмент : навч.посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
2. Палеха Ю.І., Основи менеджменту теорія і практика: навчальний посібник / Ю.Палеха, Г.Мошек, І. К. : Ліра-К. 2018. 528 с
3. Рульєв В. А., Гуткевич С.О. Менеджмент : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.

Електронні ресурси

1. Бюро примирення Ірини Калінської. URL: www.lawhelper.com.ua
2. Вирішення конфліктів в Україні та закордоном (Український центр порозуміння). URL: www.commonground.org.ua
3. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
4. Інтернет-портал для управлінців. URL: www.Management.com.ua
5. Національна служба посередництва і примирення. URL: www.nspp.gov.ua
6. Портал управління змінами. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
7. Психологічний захист та його механізм. URL: www.horting.org.ua/note/1455
8. Сайт наукової бібліотеки «Буковина». URL: <http://buklib.net>
9. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
10. Український центр медіації. URL: www.kmbs.ua/storage/files/_brochure.pdf

11. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>

12. International Security and Partnership Center, Центр міжнародної безпеки та партнерства. URL: www.ispc.org.ua

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ЕМ та КД, Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.